

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 16. V Ljubljani, 31. avgusta 1896. Leto XIII.

Obseg: Kaj je vzrok, da se sadnemu drevju začno vrhovi sušiti. — Opravila pri čebelnjaku meseca septembra. — Letoŕnja sadna letina. — Kanjereječeva opravila meseca septembra. — Jesensko oranje. — Kako se denar shranjuje, posojuje in vračuje. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Kaj je vzrok, da se sadnemu drevju začno vrhovi sušiti.

Ch. Paproth piše v „Sadjarskem mesečniku“ (Pomologische Monatshefte) naslednje: To vprašanje, stavljeno nam tolikrat, me je nagnilo, da pojasnim vzrok tej prikazni. Kakor vsako leto ob pričetku jeseni z listnatega drevja začne padati listje, začno se tudi skoraj vsako leto sušiti vrhovi lesnatim rastlinam, ne samo sadnemu, ampak tudi gozdnemu drevju. Vzroki te prikazni so lahko prav različni. Naj se vrhovi, oziroma poganjki, začno sušiti staremu ali mlademu drevju, vselej smemo opravileno soditi, da kak del drevesa ni v redu; vzroki nereda pa so lahko različni. Nedostajanje vlage in hrane v prvi vrsti povzroča sušenje vrhov, posebno pri starem drevju. Ako takemu drevju pravočasno, izdatno in primerno pognojimo s tekočim gnojem, lahko smo si svesti, da bo uspeh dober. Nekatere sadne vrste so zelo podvržene tej nevarnosti; nje je treba močno prizrezati, prav v stari les (treba jih je pomladiti). Tudi s tem se lahko doseže dober uspeh, da jih precepimo. Drug vzrok sušenja mladik je ta, če korenine pridejo do nepredorne plasti, v mrtvico, do skale i. dr. e. Izgledov o tem imamo iz življenja mnogo. Ako sadno drevje hočemo saditi v težki, nepredorni zemlji, moramo biti pozorni, ako

Podoba 38.

nočemo, da bi delo bilo zastoj. Tako zemljo je treba prekopati 1 m globoko, če je treba, odpeljati ji tudi vodo. Rabla prst je za korenine vedno pripravna in vanjo tudi lože pride zrak. Ako se zemlja tako pripravi, vzraste drevje krepko in zdravo, če ga ne zadržuje kaj drugega. Kjer je svet moker, treba je nasuti zemlje, in v te nasipe naj se sadi drevje. Kjer vsled prevelikih stroškov ali iz drugih ozirov ni mogoče narediti nasipov, tamkaj je bolje drevja sploh ne saditi, ker bi se v mokri zemlji ne moglo povoljno razvijati. Tudi po takih krajih, koder je vrhnja plast zelo plitva, je treba, da se sadno drevje z velikim uspehom sadi v nasipe. Takó sajeno drevje pozneje s sadjem bogato povrne stroške, ktere so povzročili nasipi. Pri drevju, vsajenem v plitvi zemlji, se v vročih poletjih kmalu začno sušiti vršiči. Kadar začne iznova deževati se pač popravi še mnoga mladika, ki se ni bila še popolnoma posušila, in tudi novi poganjki izrastejo, toda ne dozore več do zime. Take poganjke pomori zimski mraz, ali pa se celo posuši vse drevo. To je odvisno od stanja, v katerem so bili poganjki, ko se je zmrazilo. Na tem posebno malinovje in murbe mnogo trpe, ker rastejo dotlej, da nastane mrzlo, in vsled tega ne morejo dozoreti mladi vršiči. Pri sadnem drevju, pri jablanih, hruškah i. dr., rast preneha že proti koncu poletja, in na koncih se naredi

popki, ki poženo prihodnje leto, ako poganjkov ne prirežemo. Tudi poganjki, ki poženo o kresu, v mokrem, mrzlem poletju ne dozore in pozimi lahko pozebejo, dočim pomladni poganjki popolnoma dozore. Ker so poletja večkrat prekratka in premrzla, malinovi, murbovi in trtni poganjki ne dozore in taki zapadejo mrazu. Zato je nezrele poganjke treba kmalu osmukati, da more les dozoreti. Posušenje vršičev (pod. 38.) lahko povzroči mraz, pa tudi neka glivica (*fusicladium*). — Omenim naj še čudni slučaj, da se večkrat posuši kaka močna veja v najlepšem cvetju, v najlepši rasti. Temu je največkrat vzrok poškodba vejnega kolobarja. Taki hudo poškodovani deli poženo cvetje, rastejo pa le toliko časa, dokler imajo še kaj redilnih snovij v sebi; kadar so porabljene te, se veja posuši, ker se ji vsled poškodbe ne dovaja nova hrana. Tako vejo je treba močno prirezati, in, da se kje ne nabira preveč soka, prereže naj se vrhnja plast luba.

Opravila pri čebelnjaku meseca septembra.

Poglavitna bera medu iz ajdovega cvetja in paberkanje po cvetočem jesenskem vresju je ta mesec končano. Zdaj pride na vrsto poglavitno delo za prihodnje leto; zdaj namreč mora čebelar presoditi, kateri panji bodo za med, kateri pa za pleme čez zimo. Prav je, kar stori previden čebelar, da panje tehta ter si težo vsakega panja zapomni. Izpod 5 kg, kar je malo in zadostuje le pri posebno ugodnih okoliščinah, naj se nobeden panj ne pusti za pleme; zato recimo raje, da srednja, pravilna teža plemenega panja bodi 8 kg, ker nekaj tehtajo čebele, nekaj satovje. S panjem vred, kateri ima navado 5 do 6 kg, naj tehta vsak za prezimovanje odločen panj 13 kg. To bodi srednja, pravilna teža navadnega panja. Tega pa nočemo trditi, da velja taka teža za vsak panj; morebiti je za ktereга premalo, spet drug preživi z manjšo težo. Umen čebelar mora sam presoditi vse okoliščine, na pr. koliko tehtajo panji nov ali star, iz debelega ali iz tankega lesa, koliko je čebelno satovje, staro ali mlado i. t. d.

Prelahkim panjem z mladim satovjem in z rodovitno matico se pomaga s pitanjem. Pri naših navadnih panjih z nepremičnim satovjem je pač težavno pomagati. Kdor hoče pomagati s polnim satovjem, mora je devati kolikor mogoče blizu gnezda. Ali kako težavno je delo! Dostikrat se z medom pomaže ves panj, zlasti če je čebelar dela malo vaje; če roparice to ovohajo, dostikrat več škode storijo, nego čebelar dobrega z vsem svojim medom, ali še celo panj končajo. Če se obilno pita s tekočim medom in če je vreme toplo, se lahko zgodi, da matica nastavlja zalogo; treba bi jo bilo med pitanjem pripreti; pa kako težavno je to v navadnem panju! Panji, kateri imajo blizu žrelca veliko praznega prostora in so satovje začeli sredi panja, malokdaj dobro prezimujejo.

Panjem s premičnim satovjem je seveda veliko lažje pomagati. Težkim panjem se vzame polno satovje in se obesi v prelahke. Le toliko je treba paziti, da se polni sati obesijo kolikor moči blizu gnezda, potem pa drug za drugim manj polni. Če se je to zgodilo o pravem času, (sredi tega meseca), si čebele same méd bliže gnezda prenesejo. Kdor pa hoče pitati s tekočim medom, naj da veliko na enkrat, na pr. 1/2 kg, med tem pa naj, kakor je bilo že rečeno, matico pripre, kar se v premičnem satovju lahko zgodi brez težave.

Tudi je še opomniti, da naj se v čebelnjaku bolj lahki panji denejo na sredo, na vsako stran pa bolj težki,

ker imajo tako čebele topleje v panju. Za zimo naj se vse dobro zapaži, kakor ve že vsak umen čebelar, s suhim mahom, z mehko otavo, še najbolje pa z pezdirjem. Kolikor toplejše, toliko boljše.

Tega meseca je dostikrat treba paziti na čebele za voljo roparic, kakor spomladi na roje. Zlasti naj čebelar gleda, da v čebelnjaku ne bo imel brezmatičnih panjev, ker taki so vselej najprvi na vrsti. Tudi ose in sršeni so dostikrat zelo nadležni; zato naj se žrelca primašijo, da so le odprta za kak palec, pozneje je tudi 1/2 palca zadosti. Prazno, pa lepo satovje naj se skrbno spravlja, ker drugo leto prav pride.

Letošnja sadna letina.

Vsako blago ima tedaj najprimernejšo ceno, kadar njegova množina ravno zadošča potrebam; tedaj je ob pravilnih razmerah cena enaka vrednosti. Resnične razmere pa so tudi sicer velikega pomena za kupčijo in za določitev cene, kajti v trgovini se nepoznanje pravih razmer lahko britko maščuje ali kupcu ali prodajalcu, ker se lahko zgodi, da blago neprimerno ceno ali drago kupi, oziroma proda, in tako vsekako eden del veliko škodo trpi.

Z ozirom na te razmere je letošnji občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske naročil tajništvu poizvedovati, kako kaže letošnja sadna letina, da bodo sadjarji vedeli, kako se jim je ravnati ob prodaji sadja, ali naj je prodajo ali ne, in če je prodajo, kakšne cene naj nastavijo. V nastopnem pregledu objavljamo poročila iz avstrijskih kronovin in iz Nemčije, ktera je tudi že objavila c. kr. kmetijska družba koroška.

Dežela	Jabolka	Hruške	Češplje	Orehi	Črešnje	Marelce	Broskve	Opomnje
Nižja Avstrija	—	1/4	1/4	1/4	1/4	1/4	1/4	
Severno Tirolsko	—	1/4	1/4	1/4	1/4	1/4	1/4	
Štajersko	1/2	1/2	1	1/4	—	1	1	*) Izvzemši radovljiški okraj.
Kranjsko	1*)	1/4	1/4	1/4	1	1/2	1	
Koroško	1/2	1/4	1/2	1/4	1/2	1/2	—	*) Jabolkom sta zelo škodovala mokrola in mraz. *) To poročilo ne velja za sevrno Moravsko.
Salcburško	1/4	1/4	—	1/2	—	—	—	
Češko	1/4(*)	1/4	1/4	1	1/4	1/4	1/4	
Moravsko *)	1/4	1/4	1/4	1/2	1/4	1/2	1/2	
Galicija	1	1/4	1/2	1/2	1/2	1/4	—	

I. Avstrijske kronovine.
(Štev. 1. pomeni popoln, navaden pridelok.)

II. N e m č i j a.

Pokrajina ali dežela	L e t i n a z a							
	jabolka	hruške	češplje	orehe	slive	črešnje	marelice	breskve
Bavarsko	srednja	slaba	srednja do dobra	srednja do dobra	srednja do dobra	srednja do dobra	srednja do dobra	srednja
Virtembersko in Hoencolernsko	srednja	slaba do srednja	srednja do dobra	srednja	srednja do dobra	srednja do dobra	slaba do srednja	slaba do srednja
Badensko	slaba do srednja	slaba	srednja	srednja do dobra	srednja	srednja	slaba do srednja	slaba do srednja
Alzacija - Lorena	srednja	slaba do srednja	srednja do dobra	srednja do dobra	srednja do dobra	srednja do dobra	slaba do srednja	slaba do srednja
Palatinat (Pfalz)	slaba do srednja	slaba	slaba do srednja	srednja do dobra	srednja do dobra	srednja	srednja	srednja
Hesija - Darmstadt	srednja	slaba do srednja	srednja	dobra	srednja	srednja	srednja do dobra	srednja do dobra
Hesija - Nasov	srednja	slaba do srednja	srednja	srednja do dobra	srednja	dobra	srednja do dobra	srednja do dobra
Renska pokrajina	slaba do srednja	slaba	srednja	dobra	srednja	srednja	srednja	srednja
Vestfalija, Lipe, Valdek	srednja	srednja	slaba do srednja	srednja do dobra	srednja	srednja	slaba do srednja	srednja
Turingija	srednja	slaba do srednja	srednja	srednja do dobra	srednja	srednja do dobra	srednja	srednja
Provincija Saksonska	srednja	slaba do srednja	slaba do srednja	srednja do dobra	srednja	srednja do dobra	srednja	srednja do dobra
Brunsvik in Anhalt	srednja	srednja	slaba do srednja	dobra	srednja	srednja	srednja do dobra	srednja
Kraljestvo Saksonsko	srednja do dobra	srednja	slaba	dobra	slaba do srednja	srednja	srednja	srednja
Šlezija	srednja	slaba do srednja	slaba do srednja	srednja do dobra	srednja	srednja do dobra	srednja	srednja
Poznanj	srednja do dobra	slaba do srednja	srednja	srednja do dobra	srednja do dobra	srednja do dobra	srednja	slaba do srednja
Branibor	srednja	srednja	slaba do srednja	dobra	slaba do srednja	srednja do dobra	srednja do dobra	srednja do dobra
Hanoversko in Bremen	srednja do dobra	srednja	srednja	dobra	srednja do dobra	dobra	srednja do dobra	srednja do dobra
Oldenburg	dobra	srednja	dobra	slaba	dobra	srednja do dobra	dobra	dobra
Pomoransko	srednja	slaba do srednja	srednja do dobra	srednja	srednja	srednja	dobra	dobra
Zahodno Prusko	srednja do dobra	slaba	srednja do dobra	dobra	dobra	srednja	srednja	slaba do srednja
Vzhodno Prusko	slaba	zelo slaba	srednja do dobra	dobra do prav dobra	srednja	slaba do srednja	srednja do dobra	srednja do dobra
Povprečno v Nemčiji	srednja	slaba do srednja	srednja	srednja do dobra	srednja	srednja do dobra	srednja	srednja

Konjerejčeva opravila meseca septembra.

Tudi v tem mesecu se odstavljajo še pozno storjena žrebeta, zato opozarjamo na navodila v predzadnjem „Kmetovalcu“. Na odstavljena žrebeta pazi skerbno. Prvo leto konj doraste dve tretjini svoje rasti, zato je ta čas zanj najvažnejši. Prvo leto pa ni samo zato važno, ker se konj najhitreje razvija glede velikosti, ampak tudi zato, ker se v tem času, odločilno za poznejšo starost, razvijejo kosti in mišice, to so deli života, zaradi kterih konje rabimo, bodisi za tek, za vožnjo ali ježo. Ako ta čas preteče, ne da bi kaj storili, zamudili smo nekaj, česar pozneje ne popravimo. Neizogibno je, da moramo žrebe prvo leto dobro krmiti, seveda z ozirom na to, kako prebavlja. Pred vsem pokladaj dobro, sladko seno, ki ni zaprašeno in plesnivo. Dajaj tudi primerno množino ovs, najbolje zdrobljenega in pomešanega z rezanico, da ga žrebe dobro prežveči in oslini. Dobro prežvečena in oslinjena krma je uže na pol prebavljena. V nasprotnem slučaju se pa prebavljanje ne vrši prav, večina krme gre neprebavljena od živine in žival postane bolehn. Pri krmljenju odstavljenih žrebet je pred vsem gledati na to,

da žrebeta ne dobe naenkrat preveč krme, ker velika množina krme raztegne prebavila in zavira krvni tok. Za pravilo naj velja, da žrebe dobi za vsak cent svoje teže vsak dan po tri funte dobrega sena ali druge krme, ki je enoliko vredna. Ker odstavljeno žrebe tehta več nego 4 cente, zato naj dobiva na dan najmanj po 12 funtov dobrega sladkega sena. Ta množina sena je pa precejšnja glede mere, in žrebeta, krmljena s toliko množino, bi dobila velik trebuh, postala bi bolna ter bi zaostala v razvitku. Zato je dobro dajati zobanja, ker je na pr. krmilna vrednost enega funta ovs enolika kakor dveh funtov sena. Za dobro krmljenje bi bilo torej za odstavljeno žrebe primerno 6 funtov sena in 3 funte ovs. To seveda velja le povprečno, ker imamo lažja in težja žrebeta.

Oves ima pa v sebi tudi velike množine apnenega fosfata, ki je prepotraben za sestavo kostij, pa ga v senu ni zadosti.

Iz rečenega se lahko posname, da odstavljenih žrebet ni krmiti z zeleno klajo, ker, ne glede na to, da dela driško in še druge bolezni, je tudi petkrat manj redilna nego seno, ali z drugimi besedami, žrebe mora dobiti 60

funtov zelene krme, ako naj dobi tisto, kar mu zaleže 12 funtov sena, ali pa 6 funtov sena in 3 funte ovs. Vsakdo izprevidi, da to ni mogoče. Ako bi naši konjereji hoteli spoznati, koliko grešijo s sedaj običajnim krmljenjem žrebet, kak napredek bi bil to!

Poleg pravega krmljenja je pregibanje neizogibno potrebno. Ako je sesajoče žrebe imelo hlev, v katerem se je poljudno pregibalo, je to tembolj potrebno odstavljenemu žrebetu. Ravno tako je treba skrbeti za primerno tekališče.

V tem mesecu skoraj vse travnike uže lahko rabimo za pašnike, zato naj vsi konji, ki niso še za delo, uživajo veliko dobroto prostega kretanja.

Neobhodno potrebno je, da dobivajo žrebata tudi soli. Zatorej naj najmanj dvakrat na teden vselej po $\frac{1}{4}$ ure ližejo kos kamenene soli.

Meseca septembra postanejo noči mrzle, in nastopajo jutranje megle, močna rosa in celo slana. Zaradi tega je paziti, če se klade zelena krma, ali če se žival pase. Rosa in slana škodujeta dihalom in prebavilom ter tudi koži. Na bicljih nastanejo vnetja in uljesa, in ravno tako na gobcu in v gobcu. Živali naj v takem času ne hodijo pred 9. uro dopoldne na pašo in uže ob 4. uri popoldne naj se vračajo. Pri majhni toploti je dobro, da konji uže doma dobe nekaj klaje iz sena in zelene krme. Za krmljenje v hlevu potrebna zelena krma naj se kosi okoli poldne.

Jesensko oranje.

Marsikdo si bo mislil, kaj bom uže jeseni svoje njive oral, saj imam spomladi v aprilu časa, da razorjem za pšenico, rž, oves in ječmen; kadar posejem to, mi ostane še dosti časa za turščico, lan, krompir in druge rastline. Toliko let uže gospodarim in vem, kdaj in kako moram saditi krompir. Storim, kar mi je storiti, drugo pa prepustim božjemu blagoslovu. Tako je mnenje našega kmeta o jesenskem oranju ali o pripravi njiv jeseni za spomladansko setev. Preverjeni smo, da bode komaj vsak petdeseti kmet mislil: morebiti bi vendar dobro bilo, da bi „Kmetovalca“ poslušal; storil seveda ne bo nič; drugi pa se bodo našim nasvetom gotovo le posmehovali.

Korist jesenskega oranja je neprecenljivo velika. Vsi pametnetni kmetovalci so jo že davno spoznali in se tudi po tem ravnajo. Na Češkem so razumnejši kmetje, ki posnemajo večinoma grajščake. Oni preorjejo že jeseni vsako njivo po enkrat ali dvakrat, pridelujejo pa tudi še enkrat več vsakega žita, nego naš kmet. Tudi vidimo po vseh deželah premožnejše kmete, le pri nas so večinoma reveži, ker ne znajo iz zemlje dvakrat večjih pridelkov dobivati. Še celó naše grajščine in mali grajščaki nimajo boljših pojmov o umnejšem obdelovanju sveta; tudi oni hodijo rakovo pot.

Koristi jesenskega oranja so:

1.) V razorano zemljo pride več solnčne svetlobe, gorkote, zraka, rose, dežnice, mraza in snega. Vse to vpliva na posamezne dele zemlje, da se nekoliko predru-gačijo ali raztopijo. Mrtva zemlja tako prezebe, da postane našim rastlinam rodovitna. V zraku je veliko snovij, ki pridejo v razorano zemljo, na primer ogljikova kislina in amonjak, obe sta prepotreben živež našim rastlinam, brez njih ne more rasti nobena. V nerazorano njivo pa teh snovij iz zraka ne more priti obilo, zato ostane nerodovitnejša.

2.) Mrtva zemlja se napije vode in zraka, ki raztopita veliko rudninskih solij in jih pripravita rastlinam

v použitek. Rastline ne uživajo neraztopljenih solij, in zato jim ne morejo nič koristiti. Mrtva zemlja je sestavljena iz mnogih neraztopljenih, rastlinam neprikladnih rudninskih solij. Mrtva zemlja postane rodovitna, ako njive jeseni preorjemo. Z jesenskim preoravanjem smo njivo brez gnoja naredili rodovitnejšo, s tem smo si pa tudi gnoja prihranili, saj dostikrat oranje njivi več koristi nego gnojenje.

3.) Jesensko oranje nam daje priliko, da njivo poglobočimo. Jeseni smemo vsako njivo globoko orati in tudi mrtvo zemljo izoravati, ker se po zimi vsa predru-gači. Tiste nive, ktere bodemo spomladi posejali s peso, z deteljo, s krompirjem in z lanom, lahko orjemo globoko. Z jesenskim oranjem vse njive leto za letom bolj poglobočimo. Marsikdo utegne ugovarjati, kako bom pa potem oral s svojimi slabimi volički, saj še sedaj komaj 4 palce globoko brazdo vlečejo? Proč z lezenim plugom, pa bode mogoče tudi s slabo živino veliko globoko orati!

4.) Ker jeseni lahko globoko orjemo, se naša orna zemlja v nekoliko letih pogloboči in vse rastline nam potem v njej veliko bolje obrodijo, nego poprej v plitvi zemlji. Pesa, lan, konoplje, detelja in še mnoge druge rastline segajo s svojimi koreninami po več palcev, pesa in detelja do 3 čevlje globoko v zemljo, in si tam iščejo živeža. Če jim globoko preorjemo, se v preoranem svetu dobro okoreninijo in okrepijo, da potem iz spodnje zemlje uspešneje srkajo živež. Tako globoko oranje se nam gotovo dobro izplača. V globoko razorani zemlji raste lucerna po več let nego v plitvi; sploh vsaka rastlina nam veliko bolje rodi. Z globokim jesenskim oranjem si poljske pridelke pomnožimo in sami sebe bogatimo.

5.) Koliko stane pri nas pletev pomladanjskih rastlin, okopavin, krompirja, pese, korenja, lanu, ječmena itd., vsak sam lahko presodi. Posebno raste plevel, koder je podnebje mokro, tako obilno, da časih pletev več stane, nego je ves pridelek vreden. Proso se mora dostikrat zaradi plevela podorati, in tudi za pletev drugih rastlin se mnogokrat toliko potroši, da pletev pojé ves dohodek. Kaj je vzrok tako obilnemu plevelu in kako ga uničiti? Če jeseni svoje njive preorjemo, zataremo s tem uže v prvem letu polovico plevela, ker v preorani njivi plevelne korenine zmrznejo in segnijo. Vsak ve, da vsaka rastlina bolje raste in tudi bolje obrodi, kjer ni plevela. Če to vemo, moramo tudi na to gledati, da njive čistimo. Z jesenskim oranjem njive lože očistimo plevela, nego spomladi z drago pletvijo.

6.) Naše rastline: lan, proso, konoplje, krompir in repa hočejo dobro rahlo zemljo; v trdi ilovici ne morejo dobro obroditi, in če jim to trdo ilovnato zemljo samo spomladi preorjemo, ni še postala tako rahla, kakor zahtevajo rastline. Vsak tudi ve, da zemlja postane tem rahlejša, čim večkrat je preorana; še bolj pa pospešuje jesensko oranje rahlost zemlje, ker jo mraz po zimi dobro razdrobi.

7.) Veliko črvov in mrčesov je v strnišču, ki so v neizorani zemlji proti mrazu po zimi prav dobro zavarovani; ako pa njivo jeseni preorjemo, jim razrušimo njih gnezda, mraz jih hitro zasači in popolnoma uniči. Ta se bode mnogim zdela bosa, ker ne vedo, da ima vsaka naša rastlina po več ali manj mrčesov, ki v strnišču ali pa blizu korenin v površju zemlje prezimijo in ktere mraz in zimska mokrota lahko uničita.

8.) Ob lepih jesenskih dnevih imamo zadosti časa, da njivo po dvakrat ali tudi trikrat preorjemo, kakor ktera rastlina zahteva, in s tem oranjem si spomladansko obdelovanje veliko skrajšamo. Mislimo si našega Gorenjca, kako mora spomladi razbijati kepe za lan. Ko bi je-

seni njivo globoko preoral, ne bi imel spomladi pri zadnjem in predzadnjem oranju nebene kepe, ne bilo bi mu treba za razbijanje kep potrošiti nobenega krajcarja, lahko bi opravljal druga poljska opravila in se ne mudil z neumnim razbijanjem kep.

9.) Spomladi je prav težavno težke ilovnate njive dobro zrahljati, posebno ob deževju. Dostikrat se pomladajska setev zakasni samo zaradi mokrote. Ko bi pa vse take njive, ktere spomladi posejemo, jeseni preorali, bi se spomladi hitreje osušile in lahko bi jih prej obdelali in obsejali. Z jesenskim oranjem dosežemo tudi to, da spomladi vsa jara žita in druge rastline posejemo o pravem času. Kasna pomladajska setev zakrivi dostikrat slabo žetev.

10.) Ovsu nam na peščenih tleh ni treba narediti prerahle njive, vendar mu pa jesensko oranje več koristi nego pomladajsko. Spomladi posejemo po že izorani njivi oves in ga samo z brano podvlečemo. Iz tega je razvidno, da smo si spomladi oranje prihranili in da nam dosti časa ostaja za druga opravila.

Takaj smo navedli mnogo razlogov za jesensko oranje. Da bi le naši bralci tako ravnali in bolj zani-karnim svojim sosedom, kteri „Kmetovalca“ ne berejo, kaj razjasnili o koristi jesenskega oranja.

Slovenski kmet pusti, kadar svoje pridelke: ajdo, repo, krompir in korenje s polja pospravi, njivo celo zimo ležati v plevelu, še le spomladi jo za kake 4 palce prav slabo preorje in potem precej poseje. Na tako slabo izorani in prerahljani njivi ne more nič obroditi. Turščica, lan, krompir, detelja, korenje itd. hočejo imeti njivo pre-orano že jeseni, posebno če je zemlja ilovnata, ktero je treba časih dvakrat orati. Z jesenskim oranjem si bode vsak kmetovalec toliko več prikrmetoval, da s tem lahko poplača davke. Jesensko oranje izda toliko, kolikor pol gnojenja, od njega je odvisna prihodnja letina. Naj si vsak nejevernež samo po eno njivo preorje jeseni in naj se sam prepriča, koliko ji bo koristilo, drugo leto mu ne bode treba več svetovati.

Kako se denar shranjuje, posojuje in vračuje.

„Iz življenja za življenje“.

(Dalje.)

Vsa zemljišča v Avstriji so bila cenjena, da je bilo mogoče, prav odmeriti davek. Določilo se je takrat, koliko čistega dohodka prinašajo. Sleharn posestnik zemljišč dobi pri c. kr. davčnem uradu „posestno polo“, na kteri so zaznamovana njegova zemljišča po domačih imenih in po velikosti. Na teh polah je pa tudi zapisan njih „čisti donesek“. Ta čisti donesek jemljejo hranilnice za podlogo. ko računajo, koliko bi bilo posestvo vredno in koliko bi se smelo posoditi nanje. V prejšnjih časih so dajale 10kratno posojilo na čisti donesek, zdaj dajo že tudi 15krat tako veliko posojilo; maloktera daje več kakor 15kratni znesek. Več kakor 20kratni znesek hranilnice ne dajejo; to se primeri le pri posojilnicah, ker te vrhu zemljiščino-knjižnega zavarovanja tirjajo še poroke; to slednje pa pri hranilnicah navadno ni običajno.

Tiste hranilnice, ktere posestvom niso zaupale več kakor 10kratni čisti donesek, so posodile posebno varno. Zato se pa ne brigajo dalje za tako posojilo, puste je veliko let, ker denarja ne potrebujejo, in so zadovoljne, da dolžnik redno plačuje obresti. Le tedaj pride posestvo na boben, ako bi hranilnice ne dobivale obrestij, ktere

pa niso višje od 5%. navadno le 4½% ali celo le 4%. Zadolženo posestvo je pri malomarnih posestnikih res od leta do leta manj vredno, toda hranilnice le malo-kdaj izgube. Tiste hranilnice pa, ktere so dale visoka posojila, bi pač prišle v zadrego, ako bi ne bile vpeljale posebnega načina, kako se plačuje dolg. Dolžnik mora namreč pri mnogih hranilnicah z obrestmi vrei vsakega pol leta ali vsako leto plačati tudi nekaj na račun kapita-tala (dolga), in to je najmanj 1%. Na ta način se dolg v teku nekterih let popolnoma plača. Za dobrega gospodarja je to radi tega ugodno, ker se polagoma iznebi dolga. Ako pa malomaren dolžnik svoja zemljišča zane-marja, hranilnica radi tega ni toliko v skrbeh; saj je od leta do leta manj dolga na zemljišču. Ako je pa hranil-nica posodila na poslopja, stavi vselej ta pogoj, da so poslopja zavarovana. Pri dotičnih zavarovalnicah se potem hranilnica za posojeno svoto vinkulira, t. j. izposojevalec se je zavezal, da zavarovane vsote v slučaju nesreče po ognju ne bode vzel brez dovoljenja tiste hranilnice, ktera mu je dala denar.

Pri hranilnicah naj iščejo posojila tisti posestniki, kterim ne bode mogoče vrniti v kratkem času. Kdor pa utegne posojilo vrniti v teku 3, 6, 9 mesecev, ali kdor ne misli dolžan ostati več kakor 1, 2, 3 leta, temu bolje kaže, da išče posojilo pri posojilnicah, ktere ga dajejo navadno na osebni kredit. Posojilnice se namreč navadno za svojo tirjatev pri strankah ne vknjižijo in s tem pri-hranijo ljudem precej troškov, kajti prošnje za vknjiženje delajo običajno odvetniki in notarji, ki računajo nekaj za svoj trud, kakor je to po njihovem pravilniku odmer-jeno. Sicer pa znašajo tudi koleki precej, kadar se po-sojilo vknjiži.

Posojilnice se pa poslužujejo, kadar posojujejo na osebni kredit (nektre smejo sicer po svojih pravilih po-sojevati tudi na hipoteke), menic ali navadnih zadolžnic. Nekaj je takih posojilnic po Slovenskem — toda jako malo — da posojujejo edino le na menice. Kjer so ljudje pri vračanju točni, kjer znajo kar od kraja pisati, v takih krajih ni napačno, da se posojuje na menice. Le posojilnica ima veliko skrb, ker mora paziti, da menice ne zastarajo, kajti najnavadnejše menice izgube kot take v treh letih svojo veljavo, nektre pa celo že čez pol leta. Ako vzame stranka na posodo na menico, pri tem nima veliko troškov, ako ne pride do tožbe. Ako je pa treba tožiti, združeni so z menično tožbo veliki troški. Ve-likega priporočila so vredne one posojilnice, ktere poso-jujejo na take zadolžnice, pri kterih smejo rabiti nizki menični kolek. Te posojilnice imajo svoja pravila tako urejena, kakor zahteva dotična postava. Vsled tega so si pridobile pravico, da pri svojih dolžnih pismih rabijo enojni menični kolek (po I. lestvici). Toda največ poso-jilnic je takih, ktere morajo pri svojih zadolžnicah rabiti dvojni kolek, in sicer po lestvici II., kakor hitro je na njih podpisanih več oseb. Navadno namreč zadolžnice ne podpisše samo dolžnik, ampak tudi njegova soproga. V mnogih slučajih posojilnice tirjajo tudi poroke, enega, dva ali še več. Da so podpisi veljavni, treba je njih no-tarskega ali sodnega poverila, kar je združeno z nekte-rimi malimi troški. Tako posojilo je potem mogoče vknji-žiti, kadar se posojilnici zdi potrebno. Dolžno pismo ima sicer tudi dovolj veljave, ako podpisi niso poverjeni. V tem slučaju je pa treba, da sta na vsakem dolžnem pismu poleg podpisov izposojevalca in porokov še pod-pisa dveh prič ali svedokov.

Dočim izgubi menica kot taka svojo veljavo v treh letih — po preteku tega časa je le toliko vredna, ko-likor navadna zadolžnica — obdrži zadolžnica svojo ve-

ljavo 30 let. Toda v tem času se izpremene premoženjske razmere dolžnikov in porokov, ako bi tudi posojilnica toliko časa čakati mogla. Dalj časa lahko čakajo na vrnitev posojila tiste posojilnice, pri katerih se žavežejo poroki tako trdo, da so sami tudi plačniki v prvi vrsti, in ne še le tedaj, ako bi dolžnik sam opešal. Brez poročstva posojujejo posojilnice le v redkih slučajih. Te izjeme delajo posojilnice le pri imovitih in jako zanesljivih zadruženikih. Posojilnice so namreč skoro vse tako vravnane, da posojujejo le svojim zadruženikom. V ta namen se mora stranka podpisati, da pristopi k posojilnici, pri kateri vложи nekaj pristopnine (navadno 1 gld.) in nekaj deleža, t. j. denar, ki ga tako rekoč vložil v to kupčijo. Vrhu tega se zaveže pri posojilnicah z omejeno zavezo, da je porok z dvakratnim zneskom svojega deleža, pri posojilnicah z neomejeno zavezo pa, da dober stoji z vsem svojim imetjem pri dotičnem posojilniškem podjetju.

(Konec prihodnjic.)

Razne reči.

— **Uporne vole, ki nočejo ustati, takoj spravimo na noge,** ako jim hitro v obe nosnici denemo prsti. Nenavadni občutek v nosu vola tako prestraši, da kihajoč skoči kvišku.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 151. Na vinograjskih tleh, kjer je trtna uš uničila trte, sem sejala lucerno, ktera je prva leta dobro uspevala, pozneje pa pešala. **Gnojil sem pred tremi leti in letos s kajnitom in s Tomásovo žilindro, toda brez uspeha.** Kaj more biti temu vzrok? Ali morda niso bila gnojila prava? (C. M. v Š.)

Odgovor: Ali so bila Vaša gnojila prava ali ne, tega ne moremo razsoditi. Če ste jih dobili od kmetijske družbe, so bila gotovo prava, za gnojila od drugje je pa težko reči, kajti malokje je toliko sleparije, kakor pri kupčiji s tem blagom. Ako so pa bila ta gnojila prava, se nam pa jako čudno zdi, da bi bila pri lucerni neuspešna, ker ravno pri detelji je njihov uspeh največji. Vzroka neuspehu brez podrobnih podatkov ni mogoče razbrati, kajti vpliv teh gnojil, zlasti Tomásove žilindre, je zavisen od gotovih krajevnih razmer, zemlje, podnebja, kolobarjenja, gnojenja in vremena, ter ga je mogoče določiti le potom poskusov, ki se naredijo na licu mesta.

Vprašanje 152. Pri nas letos močno škodujejo zelju in repi neke črne gosenice. Kako je mogoče zatreti te škodljivke? (C. M. v Š.)

Odgovor: Črne gosenice so kapusove večče (mamestra brassicae). Ta gosenica je zlasti na zelju zelo škodljiva, ker v glavi dela rove, ki so povod gnilobi. Drugega sredstva za njih zatiranje ni, kakor pridno pobiranje in uničevanje. Dokler so gosenice zunaj, to ni težko, kadar pa zlezajo v glave, jim pa ni več iz lepa priti do živega. Priporočajo glave polivati z milnico, ktera jih neki prižene iz glav, toda pri tem dobi zelje slab okus. Potresanje s pepelom, z apnenom moko ali s cestnim prahom se sploh priporoča proti gosenicam.

Vprašanje 153. Imam mnogo korenja, ki je bilo namenjeno prasičem, ker pa teh zaradi kuge ni dobiti, zato vprašam, **ali se sme molznim in brejim kravam krmiliti korenje?** (I. D. v D.)

Odgovor: Korenje je kot krma enake vrednosti in enakega učinka kakor pesa in repa. Za breje krave je korenje zlasti koristno, ker ne prizadeva nikakih težav in drži život odprto. Korenje samo na sebi ima v sebi jako malo tečnih snovij

(beljakovin), zato naj se poklada z drugimi tečnejšimi krmili, in ker je tudi zelo vođeno, pokladati je treba ob enem tudi zadostno sena in rezanice. Odrastlo govedo sme dobiti na dan 5 do 10 kg korenja; če se pokaže driska, je to dokaz, da se je krmila prevelika množina, ktero je potem treba zmanjšati. Surovo maslo iz mleka, ki ga dajejo krave, krmiljene s korenjem, je zelo okusno in lepe barve, množina mleka se pa s pokladanjem korenja prav nič ne poveča.

Vprašanje 154. Blizu gozda imam sadno drevje, zlasti hruške, ktere mi hoče polh vse uničiti. **Kako naj preženem polha?** (J. B. v R.)

Odgovor: Proti polhu ne morete drugega narediti, nego da mu nastavite past. Za polha so posebne pasti, ktere po Notranjskem sploh poznajo, pa tudi v Ribniškem okraju, od koder Vam jih ne bo težko dobiti.

Vprašanje 155. **Ali smem vstreliti lisico,** ktera mi dela pri kuretini škodo? (I. B. v R.)

Odgovor: Lisica je tudi lovska žival, ktera sicer nima postavnega varstva, vendar se zunaj na prostem ne sme streljati, ker je lastnina lovskega najemnika. Na zaprtem dvorišču je seveda drugače, a ker je streljanje med hišami prepovedano zaradi nevarnosti, zato Vam ne preostaja drugega, nego, da ji nastavite past.

Vprašanje 156. S čim naj konju mažem nogo, ker mu je **izpadla dlaka od biclja do kolena,** da mu zopet zraste? (I. B. v R.)

Odgovor: Konjeva noga se je gotovo golila zaradi rane, ki jo je imel tamkaj; vprašanje je sedaj, kakšna je zaočljena koža. Če je bolezen, ktero je naredila rana, uničila dlačne čebulice (korenine), potem ni mazila na svetu, ki bi pomagalo; če so pa te ostale zdrave, potem bo pa dlaka uže sama od sebe zrastle. Rast se dá pospešiti s snago, ki naj obstoji v tem, da se koža večkrat izpere s čisto vodo. Vsa mazila so nepotrebna in navadno več škodujejo kakor koristijo.

Vprašanje 157. Imam **sod, v katerem je sedaj petijot.** Ali bo ta sod dober za vino? Kako ga očistim? (I. Z. pri Sv. T.)

Odgovor: Saj petijot ni nič drugega kakor vino; zato je sod popolnoma poraben za vino, če je drugače zdrav. Čistiti ga je treba, kakor vsak drug vinski sod.

Vprašanje 158. Lanski **petijot je bil do sedaj dober, a sedaj pa sčrni,** če je nekaj časa v kozarcu. Kaj je temu vzrok? (I. Z. pri Sv. T.)

Odgovor: Petijot je prišel v dotiko z železom in železova raztopina v zvezi s petijotovo čreslovino postane na zraku črna ter dá petijotu to barvo. S takim petijotom je treba ravnati, kakor z vinom, ki sčrni. Pretoči se namreč tako, da pride z zrakom močno v dotiko, vsled česar ves sčrni. Sčrneli petijot se potem po običajnem načinu očisti (z beljakom ali z žolico), in kadar je čist, se pretoči v drugo čisto in zdravo posodo.

Vprašanje 159. Neki tukajšen list priporoča „**panonsko deteljo**“ kot najboljše, ktera jako visoko zraste ter dá trikratno košnjo. Poizvedoval sem po tem semenu, pa ga ne morem nikjer dobiti. Kje bi ga dobil? (T. W. v D.)

Odgovor: To, kar ste brali v dotičnem listu o panonski detelji ni resnično, kajti ta detelja je prav malo vredna. Vzraste pač visoko, a naredi zelo trde štible, ki so prav redko porastene z listjem, zato je pa pridelek razmerno majhen, in živina je ne mara. Na apnenih tleh panonska detelja posebno slabo raste. Kje bi bilo dobiti seme te detelje, nam ni znano, ker je nobena večja semenska tvrdka nima v svojih cenikih.

Vprašanje 160. Ali bi ne bilo dobro **kajnit raztopiti v gnojniški jami** in potem s tako gnojnico polivati travnike? (A. V. v B.)

Odgovor: Gotovo je to dobro, toda ni praktično, ker se kajnit počasi topi in bi večina kajnita na dnu ostala ne-raztopljenja. Izpraznjeno jamo bi bilo treba zopet vnovič napolniti in mešati, kar bi prizadejalo mnogo truda in vzelo veliko časa.

Vprašanje 161. Ali družba oddaja tudi neudom umetna gnojila in kje jih naročuje? (A. V. v B.)

Odgovor: Družba priskrbuje razne gospodarske reči le svojim udom, neudom pa izjemno, če dopuščajo razmere. Družba kupi umetna gnojila na podlogi ponudeb, ki jih dobi od raznih strani. Kdor ponudi najboljšo in temu primerno najcenejšo blago, od tistega pa družba kupi.

Vprašanje 162. Na kakšni zemlji imajo umetna gnojila več uspeha, na riavi ilovnati ali na črni prhljni? (A. V. v B.)

Odgovor: Če bi Vam hoteli odgovoriti na to vprašanje temeljito, bila bi ena številka „Kmetovalca“ premajhna. Prvič je umetnih gnojil veliko vrst, ki se v raznih zemljah tudi različno sponašajo, drugič pa vsaka rastlina zahteva v različni meri raznih redilnih snovij. Vpliv na porabo umetnih gnojil ima pa tudi kemijska sestava zemlje, nje rodovitnost, t. j. koliko in kakšnih redilnih snovij je v zemlji in katerih manjka, da jih je treba z umetnimi gnojili nadomestiti.

Vprašanje 163. Kako se preženo žitni molji iz žitnice. (I. A. na V.)

Odgovor: Prof. Erjavec piše: Čeja po žitnici, mazanje lesovine s katranom, često odpiranje in zračenje in večkratno pregrebanje žita odganja žitnega mólja. Ako so se ti pa vender zavrgli, polagaj na kup mokre plahte, okoli pa nasuj malo žita. Gosenčice, kar jih je v žitu, pojdejo na mokro plahto in potem jih lahko obereš ali pa drugače pomoriš. Metulji pa, kar jih ni še odložilo jajca, ne morejo na kup in so prisiljeni znesti jih na žito, potreseno v ta namen. Razumeva se, da moraš to žito potem tudi odstraniti, takisto mi ni treba še opominjati, da zmasti (stëri) vsakega metuljčka, ki ga vidiš v žitnici ali pa zunaj kje. Svetoval bi ti tudi, da postaviš okoli kupa nekoliko posod z vodo. Leteči molji se zbirajo radi privodi in mnogo se jih potopi. Moljavo žito spravi hitro s pota, a predno je daš v mlin, prepraži je v krušni peči, ki mu sicer vzame kaljivost, ali ta pri mlinskem žitu tako nima nobenega pomena.

Gospodarske novice.

Velečastiti gospod Josip Nakus, umirovljen župnik planinski, dijamentni mašnik, do sedaj živeč v Vipavi, je umrl 13. dne t. m. Pokojnik je bil najstarejši ud c. kr. kmetijske družbe kranjske, h kateri je pristopil meseca maja l. 1842. ter ji je ostal zvest do svoje smrti, t. j. skozi celih 54 let. — Naj v miru počiva blagi mož!

* Grozdne razstave na Bizeljskem letos ne bo, ker je zaradi slabega vremena in toče grozdje najboljših gorice zelo poškodovano.

* Opozarjamo na občna zbora podružnic v Mokronogu in v Rovtah, katerih vabili sta objavljeni med uradnimi vestmi.

* Plemenega žrebca je kupilo c. kr. kmetijsko ministertvo od gospe Hribarjeve v Podgabrnu za 1000 gld. Žrebec bo bodočo pomlad plemenil na Kranjskem.

* Hruške in jabolka za mošt kupuje in po dobri ceni plačuje Josip Burgstaller v Millstatu (Millstatt a. See) na Koroškem, kamor naj se pošiljajo nemško pisane ponudbe.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

k javni tomboli, katero priredi kmetijska podružnica v Velikih Laščah 6. dne septembra t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni gosp. Grebenca.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Rovtah (nad Logatcem), ki bode v nedeljo, 13. dne septembra t. l. popoldne po službi božji v šolskem poslopu.

V Z P O R E D :

- 1.) Občinske ceste.
- 2.) Mirovno sodišče.
- 3.) Razgovor o gospodarski zadrugi.
- 4.) Tajnik za občino, posojilnico, mirovno sodišče in gospodarsko zadrugo.

Po končanem zborovanju prosta zabava v gostilni g. Ivana Mazi-ja v Rovtah (ob lepem vremenu tudi na vrtu).

K temu razgovoru so vabljeni vsi posestniki rovtarski in iz bližnjih občin.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe kranjske v Rovtah pri Logatou, 20. dne avgusta 1896.

A. K. Sežun s. r.,
tajnik.

Ign. Gruntar s. r.,
načelnik.

V a b i l o

k shodu mokronoške podružnice c. kr. kmetijske družbe kranjske, ki bode 17. dne septembra t. l. ob 2. uri popoldne v Mokronogu v gostilni gospoda Pieterška.

Ta shod, pri katerem bode vsakdo, ki se zanima za kranjsko vinorejo, pozdravljen z veseljem, ima namen, da strokovnjaki na njem razodenejo svoje misli o nazorih vinoreje, primernih za Kranjsko, in se o tem pogovorijo. S tem, kakor tudi, da se izve, kakšni uspehi so se že dozdej dosegli, bi se prebivalstvo, ki se peča z vinorejo, vzpodbujalo k nasaditvi ameriških trt in v tem poučilo.

V Z P O R E D :

- 1.) Splošen uvod o potrebi ameriških trt.
- 2.) Postavna določila in davčne olajšave pri novih nasadih z ameriški trtami. Pouk, kaj storiti, da vinorejec doseže te olajšave.
- 3.) Pouk, o rigolanju in o potrebi tega dela.
- 4.) Ktere ameriške trte naj sadimo in s katerimi domačimi naj jih cepimo.
- 5.) Raznovrstni načini cepitve.
- 6.) Kaj se je doseglo s samoroječimi ameriški trtami.
- 7.) Uspehi z ameriški nasaditvami v krški, kostanjeviški in novomeški podružnici.

Za odbor mokronoške podružnice

Grof Barbo s. r., načelnik.

Št. 12.282.

R a z g l a s.

Ker je glasom uradnega naznanila kuga v gobcu in na parkljih razširjena na Koroškem v mestu Celovcu in v političnih

okrajih Celovec, Št. Vid in Wolfsberg, zatorej deželna vlada v ta namen, da se ta kuga ne zanese na Kranjsko, brez izjeme prepoveduje uvažati, oziroma goniti parkljasto živino (govejo živino, ovce, koze in prasiče) iz zgoraj navedenih okrajev koroških na Kranjsko.

Prestopki te prepovedi se kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 52.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 11. dne avgusta 1896.

Št. 12.348.

R a z g l a s.

Na podstavi zadnjih uradnih izkazov o razširjati nalezljivih živinskih boleznij po Hrvaško-Slavonski in pa, ker se je zadnji čas zanesla svinjska kuga v tostransko ozemlje, deželna vlada dotlej, dokler se ne ukaže drugače, ukazuje nastopne zaporne odredbe:

1.) Z ozirom na sedanje stanje kuge v gobcu in na parkljih po Hrvaško-Slavonski se brez izjeme prepoveduje uvažati prežvekovavce in prasiče na Kranjsko

a) iz c. kr. vilikih županij Srem in Virovitica, kakor tudi

b) iz mestnega ozemlja Brod, velika županija Požega.

2.) Zaradi svinjske kuge, razširjene po Hrvaško-Slavonski, se brez izjeme in brez ozira na njih živo težo prepoveduje uvažati žive prasiče na vso Kranjsko

a) iz velikih županij Zagreb, Požega, Srem in Virovitica, kakor tudi

b) iz mestnih ozemelj Petrinja, Sisek, Kostajnica, Ivanić in Brod.

Iz ostalih ozemelj kraljevin Hrvaške in Slavonske je glasom tuuradnega razglasa z 9. dne julija 1896. l., št. 8895., dopuščeno uvažanje prasičev na Kranjsko v razkladalno postajo Ljubljana (južni kolodvor), toda samo pitanih prasičev (ki imajo najmanj 120 kilogramov žive teže), če se spravijo in kar najhitreje zakoljejo v mestni klavnici; tudi je dopuščeno uvažanje takšnih prasičev v Ljubljano v zgoraj omenjeno razkladalno postajo, ki še niso razkosani in se jih še drže obisti in je nedotaknjena njih obistna maščoba; tudi druga, prasičji promet s tema deželama uravnavajoča določila tega razglasa ostajajo v veljavnosti.

Pričujoči razglas, čigar odredbe stopijo v moč

12. dne avgusta 1896. l.,

stopi na mesto razglasa z 22. dne junija 1896. l., št. 9552., in njega prestopki se kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 10. dne avgusta 1896.

Št. 12.467.

R a z g l a s.

Ker se je dokazala kuga v gobcu in na parkljih v krajih Busrići, Vilusi, Vukovsko dolnje, Gotiči in Bučevac v okraju Bugojno, je glasom uradnega naznanila deželna vlada v Sarajevu zaprla ta okraj, da se parkljasta živina ne sme goniti vanj, ne iz njega, ne skozi njega in je tudi ustavila vse semnje za parkljasto živino v tem okraju.

Deželna vlada zatorej z ozirom na stanje nalezljivih kužnih boleznij v okupacijskem ozemlju izdaja nastopne zaporne odredbe:

1.) Zaradi kuge v gobcu in na parkljih v okupacijskem ozemlju je brez izjeme prepovedano uvažati prežvekovavce (govejo živino, ovce in koze) na Kranjsko iz okrajev Glamoč, Livno, Derwent in Bugojno.

2.) Z ozirom na svinjsko kugo v okupacijskem ozemlju je brez izjeme in brez ozira na njih živo težo prepovedano uvažati žive prasiče na Kranjsko iz vsega okupacijskega ozemlja.

Te odredbe, ki stopijo namesto onih s tuuradnima razglasoma z 2. dne marta 1896. l., št. 3698., in z 21. dne julija 1896. l., št. 11.271.,

s 14. dnem avgusta 1896. l.

v veljavnost, se razglasa z dodatkom, da se njih prestopki kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., in se bodo iz omenjenih dežela dospela živinske pošiljatve, če bi se med njimi našla tudi samo ena za kugo v gobcu in na parkljih ali za svinjsko kugo obolela žival, zavračale na tisto postajo, od koder so bile poslane.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 11. dne avgusta 1896.

Št. 12.519.

R a z g l a s.

Na podstavi člena 5. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah s 6. dne decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnih zapornih ozemelj nemške države, v katerih je razširjena plučna kuga, in sicer:

1.) Iz vladnih okrajev Potsdam, Stettin, Devin, Düsseldorf, in Kolín v kraljevini Pruski;

2.) iz vladnega okraja Spodnje Bavarsko v kraljevini Bavarski;

3.) iz okrožnega glavarstva Lipsko v kraljevini Saksonski;

4.) iz vojvodine Anhaltske;

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, izdane vsled razpisa ministerstva za notranje stvari z 14. dne julija t. l., št. 23.762., oziroma vsled tuuradnega razglasenja s 16. dne julija t. l., št. 11.087.

To se vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 8. dne avgusta 1896. l., št. 27.331., daje na znanje z dodatkom, da se prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 36.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 13. dan avgusta 1896.

Listnica uredništva.

L. H. v Z. Če zasebnik svojim delalcem brezplačno toči kako alkoholiško pijačo, mu je pač ni treba zadacati. Gostilničar pa mora plačati dac tudi od tiste pijače, ki jo porabi za dom, oziroma za svoje delalce.

J. P. na P. Ktera tvornica izdeluje najboljše slamoreznice, nam je težko povedati, ker bi z odgovorom prevzeli preveliko odgovornost. Za nizko ceno v najboljši tvornici ne dobite kaj posebnega. Pišite raznim tvrdkam za cenike, potem pa primerjajte. — Prepovejte sosedu hoditi čez Vaš svet, in če misli, da ima pravico do pota, naj pa toži in sodnijskim potom dokaže svojo pravico. V treh letih si take pravice pač ne pridobi. Če nočete imeti nobenih tožb, in da si sosed s časom res ne prisvoji take pravice, objavite vsako leto (na pr. pred cerkvijo), da prostovoljno pustite hoditi po tistem potu do preklica, ali pa postavite tablo na pot, na katero zapišite: „Do preklica prostovoljno dovoljen pot“.

T. W. v D. Najboljša živa meja je glogovčeva (belega trna), pa mora biti pravilno vzgojena.

J. P. v P. Če Vaša krava daje iz enega sesca krvavo mleko ali včasih celo le začrnelo kri, je to znamenje, da je vime tamkaj znotraj bolno. Treba je torej bolezen spoznati in jo potem primerno zdraviti, kar je pa mogoče le živinozdravniku, ki kravo pregleda.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 16. V Ljubljani, 31. avgusta 1896. Leto XIII.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 29. avgusta 1896. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja, novo blago gld. 42.— kr. do gld. 45.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 50.— kr. do gld. 60.— kr.; gorenjska repa gld. 26.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 10.50 kr.; konopno seme gld. 12.— kr. do gld. 12.25 kr.; kuminovo seme gld. 30.— kr. do gld. 31.— kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 8 50 kr.; rudeči Hrvat gld. 8.— kr.; prepeličar (koks) gld. 9 50 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistenelega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 12.— kr. do gld. 13.— kr. brez dima sušene gld. 16.— kr. do gld. 16.50 kr.

Orehi domači: gld. 12.— kr. do gld. 13.— kr.

Ježice nove: gld. 4.20 kr. do gld. 4.75 kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 23.— kr. do gld. 24.— kr. staro blago.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 32.— kr. do gld. 33.— kr.

težke od 30 do 40 kg „ „ 26.— „ „ 27.— „

lahke „ „ 27.— „ „ 28.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 50 kr. za kg.

Kozličeve kože po gld. —.80 kr. do gld. —.95 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 28 kr. za kg.

Druge vrste 15 do 20 „ „ „

Kože lisic po gld. 3.50 do 3.75

„ kun „ „ 7.— „ 8.— za par.

„ dihurjev „ „ 2.— „ 2.50

„ vidr „ „ 6.— „ 7.—

Kože zajcev po 10 do — gld. za 100 komadov.

Pepelika (potoši) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 29. avgusta 1896. Pšenica gld. 8.— kr., rž gld. 6.— kr., ječmen gld. 5.50 kr., oves gld. 6.50 kr., ajda gld. 8.— kr., proso gld. 6.— kr., turšica gld. 5.— kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 2.14 kr., slama gld. 1.90 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 28. avgusta 1896. Pšenica gld. 6.60 kr., rž gld. 5.61 kr., ječmen gld. 7.— kr., oves gld., 5.58 kr., turšica gld. 3.79 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

C. kr. kmetijska družba kranjska

oddajala bo seme, i. s. prvi pridelek iz izvirne Bahlsenove rézi „triumf“ in „imperial“, katera se je v vsakem oziru izborna sponesla, po 12 gld. 100 kg. Čast. naročniki blagovolijo naj naročila nemudoma prijaviti. (81—1)

Puškarske izdelke,

priporoča slavnemu p. n. občinstvu, kakor: vsakovrstne puškarske izdelke najnovjših sistemov, puške: lovske za brok ali kroglje, kakor tudi take za tarčo, sobne puške (Flobert), ter orožje v osebno obrambo.

Vsakovrstna popravila in predelovanja po najnižjih cenah.

Vse pri meni izdelano orožje je samo ročno delo iz najboljšega materijala; vse puške so uradno preskušene in dobro uravnane. (34—15)

 Za vsako delo sem vestni porok sam.

Obširne ilustrovane cenike, slovenske in nemške, dopošiljam na zahtevanje poštine prosto.

ANTON SODIA, puškar v Borovljah
(Ferlach) Koroško.

Razglas.

Deželni odbor kranjski bo iz deželne trtnice v Ljubljani oddal letos jeseni 60.000 cepljenih ameriških trt in sicer za bela vina: kraljevina, plavec, gerganja, burgundec beli, španjol rudeči, moslavina, ital. rizling; za črna vina: portugalko.

Trte se bodo oddajale po 8 (osem) goldinarjev za sto kosov. Revnejšim vinogradarjem, ki izkažejo s pričevalom podpisanim od županstva in župnega urada, da so podpore potrebni, oddajale se bodo cepljene trte pa tudi po nižani ceni 4 (štiri) goldinarje za sto.

Vinogradarji, kateri žele kupiti te cepljenke, naj se zglase pri svojih županstvih ali pri kmetijskih podružnicah najpozneje do 20. septembra t. l. ter naznanijo, koliko trt in ktere vrste jih žele dobiti.

Županstvo in kmetijske podružnice pa naj potem vse take prošnje predložijo deželnemu odboru najpozneje do 30. septembra t. l., ker se na pozneje došle prošnje ne bodo oziralo.

Pripominja se še, da so vse trte cepljene na riparajo, ker doslej deželna trtnica ni imela še dovolj rupestris; zato naj se oni, ki imajo močno apnene — torej „bele“ zemlje — nikar za te ne oglase, ker bi te vrste trte v takih apnenih zemljah s časom obolele na bledici.

V bodoče pa bodo cepljenke večinoma na rupestris montikola cepljene, torej na podlago, ki tudi v takih hudo apnenih zemljah dobro vspeva. (78—1)

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 11. avgusta 1896.

Razglas.

Deželni odbor oddajal bo koncem meseca septembra t. l. 8 do 9 bikov sive pasme in sicer v prvi vrsti občinam in le če bi se teh ne zglasilo zadostno število, tudi zasebnikom živinorejcem.

Po nalogu visokega deželnega zbora naj bi se iz deželne subvencije nakupili tudi muriški (Murbodner) biki, ki so bolj svetle pšenične barve.

Prošnje za bike pošljejo naj se (79—1)

do 12. septembra t. l.

deželnemu odboru v Ljubljano in v prošnji naj se navede, ali se želi bik sive (muricodolske) ali svetle pšenične murbodenske pasme.

Pogoji pod katerimi se bodo biki oddali, so sledeči:

1.) Bik se mora pravočasno prevzeti na oni postaji, ktero bo deželni odbor določil;

2.) prošnji priložiti je varščina 10 gld., ktero zapade prošnik, ako bi potem ne hotel podeljenega bika prevzeti;

3.) pri prevzetju bika mora se plačati zanj polovico nakupnih stroškov;

4.) prejemnik bika se ima zavezati, da ga bo imel dve leti za pleme, in da povrne po 5 gld. za vsaki mesec, če bi ga iz kakoršnega koli vzroka, vedno pa z dovoljenjem deželnega odbora, pred pretekom dveh let prodal. Nasprotno pa bo deželni odbor dovolil nagrado 20 gld.; če se bo bik rabil najmanj 4 mesece čez dve leti za pleme, za vsak nadaljni mesec pa po 5 gld.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1896.

MLIN

na Kokerci nad Kranjem,

s petimi težaji in novo opravo, na stanovitni vodi, se dá v najem ali pa tudi proda in sicer pod prav ugodnimi pogoji Več se izve pri

Janezu Dobžanu, (71—3)

posestniku na Kokerci, pošta Kranj.

JOSIP LEUZ

trgovec

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje različne pridelke, kakor: lepe, drobno narezane, posušene jedilne gobe, sveže črešminove jagode, divji kostanj, želod, ježice, bukov žir, koruzne lase z odstranjenimi črnimi konci, posebno pa krompir ter sadje za mošt, zadnja dva pridelka tudi cele vagone. — Dalje ima naprodaj več rabljenih, dobro okusnih sodov po zelo nizki ceni. (80—1)

Razpis.

Na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novem Mestu z dveletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom je izpraznjenih sedem deželnih ustanov za prihodnje šolsko leto 1896/97.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja, lepega vedenja in so z dobrim uspehom dovršili vsaj ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šoli, obleko pa si morajo sami preskrbovati. (76—2)

V šolo sprejemajo se tudi:

1.) **Plačujoči učenci**, kateri plačujejo po 30 kr. na dan za hrano in stanovanje in pa 20 gld. šolnine na leto, in

2.) **eksternisti**, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo le šolnino.

Lastnorečno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 50 kr. se imajo

do 31. avgusta 1896

izročiti vodstvu deželne vinarske in poljedelske šole na Grmu pri Novem Mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, pričevalo dovršene ljudske ali kakega razreda srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko pričevalo o lepem vedenju.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma varuhov zaradi vzdrževanja učenca.

Pristavlja se, da imajo učenci, ki dovršé to šolo, le dve leti vojaške prezentne službe.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani dne 27. julija 1896.

1000kratno preskušena ozimna semenska žita

Ernesta Bahlsena v Pragi in Krakovem.

Posebne prednosti, katere so združena v mojih originalnih semenih in ista odlikujejo, so potrjena od kmetovalcev vseh dežel kakor od kmetijskih družb in zadržg s poročili in zahvalnimi pismi, katerih dojde vsako leto neštevilno. Ta semenska žita zagotavljajo kmetovalcu pri najbolj varčni, tedaj najcenejši setvi najboljnjega pridelka na zrnu in slami, ter se priporočajo za vsaka tla, bodisi v gorovju ali na ravnem.

Moja originalna semena so najskrbneje in strogo izbrana in vzgojena, ter so kot taka vedno enaka, ali celo zboljšana, obdržijo skozi leta in leta enako sposobnost, med tem ko druga požlahtnena semena skoro vsa brez razločka pri manj ugodnih zračnih ali zemeljskih razmerah svojo sposobnost in vrednost popolnoma izgubé.

Moja semenska žita so z ozirom na njihovo posebno prednost in sposobnost priporočena za setev vsakemu kmetovalcu v najznamenitejših gospodarskih in kmetijskih listih.

Svarilo! Bahlsenova triumf in imperialna semenska réž so prava izvirna semena, katera so vedno popolnoma enakomerno vzgojena. Prava semena teh réži se dobe izključno le pri meni; vreče nosijo mojo znamko in plombo. Svarim torej vsakega pred nakupom teh — včasih popolnoma ničvrednih semen — na katerih vrečah se ne nahajajo moje postavno varovane znamke.

Ernest Bahlsen.

Po Bahlsenu zboljšana semenska réž „triumf“.

Poseje se je na ha 100 kg, na oralo le 50 kg, — 1000 kg te réži stane 155 gld., 100 kg 16 gld., 50 kg 8 gld. 50 kr., 25 kg 4 gld. 50 kr., poštne vrečice po 5 kg 1 gld. 40 kr. (Ako se določijo znesek 1 gld. 70 kr. naprej, pošlje se pošiljatev 5 kg poštne prosto do vsake pošte.

Cene bruto za neto z novimi vrečami vred.

Prvi pridelek iz izvirnega semena se pošlje na zahtevanje.

Ta semenska réž katero sem vpeljal v jeseni 1892. l., se je v vsakem oziru obnesla kot najpopolnejša, ter sklepam na podlagi mi došlih poročil, prednosti te réži v naslednjem tako le:

Réž „triumf“ se lahko seje kmalo ali pa pozno, je zelo po ceni, ker se prihrani na semenu s tem, da jo je za setev polovico manj potreba kot druge réži. Ta réž vzraste na vsakih tleh in v vsaki legi, prenese hud mraz v krajih ker ne zapade sneg ali pa dolgo moč, kakor tudi trajajočo sušo.

Réž „triumf“ cvete 8 do 10 dni pozneje kot večina drugih réži; zatorej pomladne nevihte ali pa slane cvetočega klasja skoro nikdar ne pokvarijo. Vsak klas pa obrodi 60 do 100 zrn — Močne in vztrajne bilke ne poležejo; vrednost slame je za 100% večji nego pri drugi réži. (77-1)

Bahlsenova imperijalna orjaška réž

je, kakor v obče priznано, poleg réži „triumf“ najboljša semenska réž. V nadsto poročilih je potrjeno, da nobena druga vrsta réži ne da tako bogatega zrnatega pridelka in tako obilo izvrstne slame kot ta réž.

Poseje se je na ha le 100 kg, na oralo pa le 50 kg. Cena zboljššanemu izvirnemu semenu je: 1000 kg 130 gld., 100 kg 14 gld., 50 kg 7 gld. 50 kr., 25 kg 4 gld., poštne vrečice 5 kg 1 gld. 20 kr., poštne prosto na vsako poštno postajo pa 1 gld. 50 kr. Cene bruto za neto z novimi vrečami vred.

Imperialna orjaška réž prvi pridelek iz izvirne na zahtevanje. Cene pismeno.

Naj se ne prezre! Ker od obeh teh vrst zadostuje le polovico toliko semena kakor drugih réži, je toraj dobava teh izvirnih semen veliko cenejša nego vsaka druga zlahtna semena; ker minula leta se je pri semenih zelo varčno postopalo, a zlic temu dosegel najbogatejši pridelek. (Glej izvirna poročila v jesenskemu ceniku za 1896. l.)

Bahlsenova regenerirvana donska pšenica

ktere so poseje le 70 kg na oralo (1600 □ sežajev) je na lastnih poskusnih poljih in, kakor na podlagi poročil iz krajev, kjer se ne more nobena druga pšenica sejati, daleč nadkrilila vsako drugo zlahtno pšenico, bodisi glede pridelka na zrnu ali pa slami. (Glej izvirna poročila v katalogu.)

Bahlsenova storževa pšenica (Kolben-Weizen)

z krasnim klasjem, podobnim storžem, preskušena ter se priporoča za visoke in mrzle lege. Cene tem dvem pšeničnim semenom so: 1000 kg 150 gld., 100 kg 16 gld., 50 kg 9 gld., 25 kg 5 gld., poštne vrečice 5 kg 1 gld. 40 kr., poštne proste 1 gld. 70 kr. Cena bruto za neto z vrečami vred.

Po Bahlsenu zboljššan šestvrsten ozimni ječmen Mamut.

Na podlagi poročil, pridelal se tega ječmena 20 mtr. stotov na oralo, na kar se posebno opozarja, je pridelek velike in izborne slame. Nedošežen je ta vrsta ječmena za zimsko mešanico. Cena temu ječmenu je: 1000 kg 150 gld., 100 kg 16 gld., 50 kg 9 gld., 25 kg 5 gld., poštne vrečice 5 kg 1 gld. 40 kr., poštne prosto 1 gld. 70 kr. Bruto za neto z vrečami vred.

Bahlsenova zimška mešanica

se izvrstno sponaša. Cena 1000 kg okoli 135 gld., 100 kg 14 gld., 10 kg 2 gld.

Moje jesenske cenike z mnogimi zanimivimi izvirnimi poročili razpošiljam zastoj in poštne prosto.

Ernest Bahlsen.

Izrastek enega zrna réži „triumf“.

Mala naznanila.

Vsak ud. e. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Nendje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Izborna reč, vstrajno, rodovitno, pod vsakim podnebjem in v vsaki zemlji vspevajočo, po 8 gld. 10 kg, postavljeno na postajo Vizmarje — pa ne manj kot 50 kg — ima nsprodaj Lovro Florjančič, posest. v Poljanah pri Št. Vidu nad Ljubljano. (126)

Izvrstnega bika, sive barve, 2 leti 4 mesece starega in 132 cm visokega ima napredaj Simon Baloh, posest. v Gor. Tubinji. (127)

Lovski pes, francoske pasme, seničje barve, 2 leti star ter izvrsten za lov je napredaj po nizki ceni. Kje pove S. Malenšek, učitelj v Gor. Tubinji pri Kamniku. (128)

Izvrstnega lovskega psa, eno leto star, ima napredaj J. Mezek, posest. v Št. dorju št. 5, pošta Gorenjavas nad Škofjo Loko. (129)

V najem se daje takoj 5 oralov dobro obdelanih njiv v pomerji ljubljanskem skupaj ali po parcelah. Tudi se prodaja goveda, mlatilnica z viteljem (Göppel) in razno gospodarsko orodje. Povpraševati naj se blagovoli pri F. Ferlinzu (gostilna pri „Zvezdi“) v Ljubljani. (130)

40 praznih vinskih sodov, 100 do 700 litrov vsebine, kakor tudi še nekaj vina 18 do 24 gld. hektoliter, ima napredaj Karolina Milač, posestnica v Zagorju ob Savi. (131)

Več Bahlzenove reži, „Imperialke“ in „triumfovke“, proda — kupi pa čistokrvenega 1—1½ leta starega bika belanca Ivan Božič v Poddragi, pošta Št. Vid nad Vipavo. (132)

Kmetijske stroje:

sadne in grozdne mline, stiskalnice s trajno delujočim dvojnimi in pritiskom vravnajočim tlačilom, slamoreznice, ročne mline za žito s kamni, geple, travniške brane itd. popravlja, izdeluje ter po najnižjih cenah iz zaloge prodaja domača trvdka

Pehani, Lorber & dr.

tovarna strojev in livarna v Žalcu pri Celju.

Dalje prevzemlje v izvršbo vsa v strojno in livarsko stroko spadajoča dela, posebno za žage in mline, kakor: zobna kolesa, kolobarje za jermena, zamašnjake, logarje, železna vretena (obdelana) itd., proizvaja in prodaja: vlitte kotle (marijaceljske), stopničaste roste in navadne, razne plošče, možnarje, železne ograje, polzeve stopnice, trdo vlitte železna kolesa itd.

Vsi izdelki so iz zajamčeno najboljšega železa, njih izvršba najskrbnejša, postrežba točna in najprijaznejša, a cene kolikor mogoče nizke. (12—14)

☞ Za vsak stroj in vsako delo se jamči. ☜

Priznana najboljša krma

za rejo kakor za mleko pri govedi ob enem pa kot nadomestek za oves pri konjih, so posušene tropinje od piva, ktere je dobiti pri (65—5)

bratih Kosler v Ljubljani.

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti, ponudi se vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam. (27—13)

Pismena vprašanja pod „9.132“ Gradec, poste restante.

☞ Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta. ☜

Stiskalnice za sadje

s trajno delujočim dvojnem i. pritiskom vravnajočim pritiskalom „Herkules“, ki zajamčeno opravi 20% več dela kakor koli druga stiskalnica.

Sadni in grozdni MLINI,

grozdni roblači, popolne moštarne, stalne in vozeče, stiskalnice in mlini za izdelovanje soka iz málin, ribezla i. t. d.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezati in lupiti sadje. (64—4)

Najnovejše samedelujoče patentovane trtne škropilnice „Sifonija“.

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFAHRT & dr.

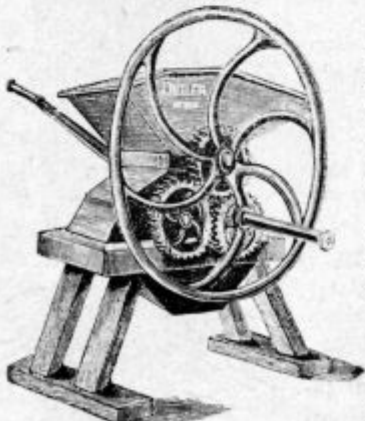
e. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par na Dunaji, II. Taborstrasse št. 76.

Odlukovana z nad 300 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj. Zastopniki in prekupci se iščejo.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

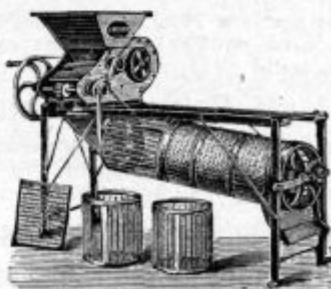

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (17—11)

IG. HELLER na Dunaju
II, Praterstrasse 49.

☞ Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati! ☜

Zastopniki se iščejo.